

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ЖЕЖОВСКИ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 52572/18)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

6 февруари 2024 г.

Пресудата е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

Во случајот Жежовски против Северна Македонија,

Европскиот суд за човекови права (втор оддел), заседавајќи во Совет, составен од:

Lorraine Schembri Orland, Претседател,

Jovan Plevski,

Diana Sârcu, судии,

и *Dorothee von Arnim, Заменик секретар,*

Разгледувајќи ја:

апликацијата (бр. 52572/18) против Република Северна Македонија поднесена до Судот во согласност со членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) на 1 ноември 2018 година од страна на Македонецот/граѓанинот на Република Северна Македонија, г. Митко Жежовски, роден во 1960 година и живее во Битола („апликантот“), застапуван од г. С. Ангеловски, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката да се извести Владата на Северна Македонија („Владата“), застапувана од нејзиниот агент, г-а Д. Цонова, за жалбените наводи во врска со наводната арбитрерност во одлучувањето од страна на домашните судови во постапката за противизвршување, и остатокот од апликацијата да го прогласи за недопуштен;

произнесувањата на страните;

Разгледувајќи го предметот на нејавна седница на 16 јануари 2024 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на горенаведениот датум:

ПРЕДМЕТ НА СЛУЧАЈОТ

1. Предметот се однесува на наводна арбитрерност во одлучувањето на домашните судови во постапката за противизвршување, во спротивност со членот 6 од Конвенцијата.

2. На 7 ноември 2013 година, Основниот суд во Битола („првостепениот суд“) го задолжил апликантот да плати трошоци на тужениот. Таа одлука била спроведена („извршна одлука“). Во јуни 2017 година, станало правосилно укинувањето на клаузулата за правосилност и извршност на извршната одлука, со што таа одлука станала подложна на измени во постапка по жалба. На 17 октомври 2017 година, Апелациониот суд Битола („Апелациониот суд“) ја укинал извршната одлука.

3. Додека горенаведената постапка сè уште била во тек, апликантот поднел предлог за противизвршување против тужениот, барајќи враќање на износот што го платил. На 4 ноември 2017 година, откако случајот бил вратен на повторно одлучување, апликантот на првостепениот суд му испратил копија од одлуката на апелациониот суд од 17 октомври 2017 година (види параграф 2 погоре), која првостепениот суд ја примил на 6 ноември 2017 година (како што е потврдено од тој суд во писмена форма). На 22 јануари 2018 година, откако случајот уште еднаш бил вратен на повторно одлучување, првостепениот суд делумно го усвоил предлогот односно барањето на апликантот, имајќи предвид дека клаузулата за правосилност на извршната одлука била укината. На 20 април 2018 година, апелациониот суд ја укинал одлуката од 22 јануари 2018 година и го одбил предлогот на апликантот, заклучувајќи дека укинувањето на клаузулата за правосилност не било основ за противизвршување и дека немало докази дека извршната одлука била правосилно укината.

4. Жалбените наводи на апликантот се однесуваат на членот 6 дека домашните судови арбитрерно го одбиле неговото барање за противизвршување, занемарувајќи ја одлуката од 17 октомври 2017 година.

ОЦЕНА НА СУДОТ

I. ПРЕЛИМИНАРНО ПРАШАЊЕ: ЕДНОСТРАНА ДЕКЛАРАЦИЈА ИЗРАЗЕНА ОД СТРАНА НА ВЛАДАТА

5. На 23 февруари 2022 година, Владата поднесе еднострана декларација со која призна дека во посебните околности на случајот имало повреда на членот 6 став 1 од Конвенцијата и предложи да му плати на апликантот паричен износ за надомест на нематеријална штета и трошоци. Таа понатаму побара Судот да ја симне апликацијата од листата на предмети во согласност со членот 37 од Конвенцијата. На 23 март 2022 година, апликантот поднесе приговор на предлогот за симнувањето на предметот од листата на предмети, особено тврдејќи дека според домашното законодавство, само пресуда на Судот со која се утврдува повреда може да послужи како основа за повторување на постапката.

6. Од причини слични на оние дадени во *Проданов против Северна Македонија* ([Совет], бр. 73087/12, §§ 23 25, 10 јуни 2021 година) и *Радика Превози ДОО Љубљана против Северна Македонија* ([Совет], бр. 52003/ 18, §§ 6-7, 21 март 2023 година, со дополнителни упатувања), имено дека не може да се каже со доволен степен на сигурност дека постапката за повторување на постапката за противизвршување ќе биде достапна доколку Судот ја прифати владината еднострана декларација и го симне предметот од листата, Судот го отфрла барањето на Владата.

II. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 6 § 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

7. Владата тврдеше дека апликантот не ги исцрпил домашните правни лекови, со тоа што ниту во неговите жалби против првостепената одлука пред второто враќање на случајот на повторно одлучување и против одлуката од 22 јануари 2018 година, ниту во првостепената постапка по второто враќање на повторно одлучување, не го навел фактот дека одлуката од 17 октомври 2017 година не била земена предвид; ниту пак поднел граѓанска тужба за стекнување без основ. Општите принципи во однос на исцрпувањето на домашните правни лекови се сумирани во *Vučković and Others v. Serbia* ((прелиминарен приговор) [Голем судски совет], бр. 17153/11 и 29 други, §§ 69-77, 25 март 2014 г.). Не е важно дали апликантот ја поднел својата жалба во постапката пред второто враќање на повторно одлучување, бидејќи таа постапка не завршила со правосилна одлука. Понатаму, жалбата на апликантот против одлуката од 22 јануари 2018 година се однесувала на делот од неговото барање (законска камата и трошоци во постапката) што првостепениот суд го одбил, а не на главното барање (надомест на сумата што била предмет на извршување), кое било усвоено; оттука, неразумно е да се бара од апликантот да ги оспорува наодите на првостепениот суд кои биле во негова полза. И на крај, суштината на жалбениот навод на апликантот во однос на одлуката на апелациониот суд од 20 април 2018 година се однесува на занемарувањето на одлуката од 17 октомври 2017 година. Во отсуство на примери од релевантна домашна судска пракса, Судот не може да заклучи дека граѓанска тужба за стекнување без основ би била соодветен или ефикасен правен лек за целите на овој конкретен жалбен навод. Затоа, Судот ги одбива приговорите на Владата.

8. Овој жалбен навод не е очигледно неоснован во рамки на значењето на членот 35 § 3 (а) од Конвенцијата или недопуштен на која било друга основа. Затоа мора да се прогласи за допуштен.

9. Општите принципи се сумирани во *Pavlović and Others v. Croatia* (бр. 13274/11, §§ 42-45, 2 април 2015 г.). Конкретно, погрешно утврдена фактичка состојба или погрешна примена на правото од страна на домашен суд која е толку очигледна што може да се карактеризира како „очигледна грешка“ може да ја наруши правичноста на постапката што се бара со членот 6 (*ibid.*, § 45).

10. Во својата одлука од 20 април 2018 година, апелациониот суд ја преиначил одлуката на понискиот суд и го одбил барањето на апликантот за противизвршување од единствена причина што немало докази дека одлуката од 7 ноември 2013 година не било на сила. Судот дошол до тој заклучок и покрај фактот што апликантот доставил до првостепениот суд копија од одлуката од 17 октомври 2017 година со која била укината одлуката од 7 ноември 2013 година. Првостепениот суд го примил тој поднесок и го вклучил во списите од предметот (види параграф 3 погоре). Владата не даде никакви веродостојни аргументи дека одлуката од 17 октомври 2017 година, од која било причина, не била во списите на предметот кога апелациониот суд на крајот одлучувал по предметот. Оттука, не е важно тоа што апликантот таа одлука ја поднел пред второто (и конечно) враќање и дека по второто враќање на повторно одлучување не тврдел повторно дека извршната одлука била укината. Во такви околности, Судот не може, а да не заклучи дека второстепениот суд направил очигледна грешка при утврдување на фактичката состојба со предвид на одлуката од 17 октомври 2017 година (види, слично, *Pavlović and Others*, цитиран погоре, § 49). И на крај, во одлуката на апелациониот суд нема индикации дека тој сметал дека, со поднесувањето на одлуката од 17

октомври 2017 година, апликантот го преиначил или излегол надвор од првично поднесениот предлог за противизвршување.

11. Според тоа, постои повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата.

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

12. Апликантот побара еквивалент од приближно 900 евра на име материјална штета (износот предмет на извршувањето) и 30.000 евра на име нематеријална штета, како и еквивалент од 16.180 евра на име направени трошоци пред домашните судови и 1.480 евра за трошоците направени пред Судот.

13. Судот не забележува никаква причинско-последична врска помеѓу констатираната повреда и наводната материјална штета; затоа го отфрла ова барање. Во врска со ова, тој упатува на можноста на апликантот да бара повторување на постапката согласно членот 400 од Законот за парнична постапка, што би овозможило ново испитување на неговото барање (види *Стрезовски и други против Северна Македонија*, бр. 14460/16 и 7 други, § 95, 27 февруари 2020 г.). Одлучувајќи врз правична основа, на апликантот му досудува 3.600 евра за надомест на нематеријална штета, плус секој данок што може да му се наплати на тој износ.

14. Судот го одбива барањето во однос на трошоците пред домашните судови бидејќи апликантот не покажа дека биле направени за целите на превенирање или обештетување на предметната повреда. Имајќи ги предвид документите со кои располага, Судот смета дека е разумно да досуди 1.220 евра за трошоците направени во постапката пред Судот, плус секој данок што може да му се наплати на тој износ.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО

1. *Ја прогласи* апликацијата за допуштена;

2. *Одлучи* дека постои повреда на членот 6 § 1 од Конвенцијата;
3. *Одлучи*
 - (а) дека тужената држава треба, во рок од три месеци, да му ги исплати на апликантот следните износи, што треба да бидат конвертирани во валутата на тужената држава според курсот на датумот на исплата;
 - (i) 3.600 ЕУР (три и шестотини илјади евра) плус каков било данок што може да му се наплати на тој износ, на име нематеријална штета;
 - (ii) 1.220 ЕУР (илјада двесте и дваесет евра), плус каков било данок што може да му се наплати на апликантот, на име трошоци;
 - (б) дека од истекувањето на горенаведените три месеци до исплата на горенаведените износи ќе се плати камата по стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка за време на периодот на доцнење, плус три процентни поени;
4. *Го одби* остатокот од побарувањето на апликантот за правичен надомест.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 6 февруари 2024 година, во согласност со правилото 77 §§ 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Dorothee von Arnim
Заменик секретар

Lorraine Schembri Orland
Претседател